

DCL-1601100202020202 Seat No. _____

M. A. (Sem. II) (CBCS) (WEF-2016) Examination

July - 2022

Sanskrit

(Vedantasastra)

(Common Paper for 2015-2016)

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

૧ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે ગદ્યખંડોનો આવશ્યક નોંધ સાથે અનુવાદ કરો : ૧૪

1 Translate any **Two** of the following passages with necessary notes : 14

- (i) तस्मात् किमपि वक्तव्यं यदनन्तरं ब्रह्मजिज्ञासोपदिश्यत इति । उच्यते—
नित्यानित्यवस्तुविवेकः, इहामुत्रार्थभोगविरागः, शमदमादिसाधनसंपत्, मुमुक्षुत्वं
च । तेषु हि सत्सु प्रागपि धर्मजिज्ञासाया ऊर्ध्वं च शक्यते ब्रह्मजिज्ञासितुं
ज्ञातुं च न विपर्यये । तस्मादथशब्देन यथोक्तसाधनसंपत्त्यानान्तर्यमुपदिश्यते ।
- (ii) न धर्मजिज्ञासायामिव श्रुत्यादय एव प्रमाणं ब्रह्मजिज्ञासायाम् । किन्तु
श्रुत्यादयोऽनुभवादयश्च यथासम्भवमिह प्रमाणम्, अनुभवावसान-
त्वाद्भूतवस्तुविषयत्वाच्च ब्रह्मज्ञानस्य । कर्तव्ये हि विषये नानुभवापेक्षाऽस्तीति
श्रुत्यादीनामेव प्रामाण्यं स्यात् पुरुषाधिनात्मलाभत्वाच्च कर्तव्यस्य ।
- (iii) तद्ब्रह्म सर्वज्ञं सर्वशक्तिं जगदुत्पत्तिस्थितिलयकारणं वेदान्तशास्त्रादेवागम्यते ।
कथम्, समन्वयात् । सर्वेषु हि वेदान्तेषु वाक्यानि तात्पर्येणैतस्यार्थस्य
प्रतिपादकत्वेन समनुगतानि । ‘सदेव सोम्येदमग्र’ आसीत् । ‘एकमेवाद्वितीयम्’
(छान्दोग्यो० ६/२/१) । ‘आत्मा वा इदमेक एवाग्र आसीत्’ (ऐत० २/१/
१/१) । तदेतद्ब्रह्मापूर्वमनपरमनन्तरमबाह्यम् । ‘अयमात्मा ब्रह्म सर्वानुभूः’
(बृ० २/५/१६) । ‘ब्रह्मैवेदममृतं पुरस्तात्’ (मुण्ड० २/२/११) इत्यादीनि ।
- (iv) नन्विह जिज्ञास्यवैलक्षण्यमुक्तम् – कर्मकाण्डे भव्यो धर्मो जिज्ञास्य, इह तु
भूत नित्यनिवृत्त ब्रह्मजिज्ञास्यमिति । तत्र धर्मज्ञानफलादनुष्ठानापेक्षादिलक्षण
ब्रह्मज्ञानफल भवितुमर्हति नार्हत्येव भवितुम् । कार्यविधिप्रयुक्तस्यैव ब्रह्मणः
प्रतिपाद्यमानत्वात् । ‘आत्मा वा अरे दृष्टव्य’ (बृह. २/४/५) इति ।

- ૨ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પૂર્વાપર સંદર્ભ આપી સમજાવો : ૧૪
- 2 Explain with reference to the context any **Two** of the following : 14
- (i) અતસ્તદ્ બ્રહ્મ યસ્યેયં જિજ્ઞાસા પ્રસ્તુતા ।
- (ii) તત્પુનર્બ્રહ્મ પ્રસિદ્ધમપ્રસિદ્ધં વા સ્યાત્ ।
- (iii) અથવા યથોક્તમૃગ્વેદાદિશાસ્ત્ર યોનિ કારણ પ્રમાણમસ્ય બ્રહ્મણો યથાવત્સ્વરૂપાધિગમે ।
- (iv) ન હિ સ્થાનાવેકસ્મિન્સ્થાણુર્વા પુરુષોઽન્યો વેતિ તત્ત્વજ્ઞાનં ભવતિ ।
- ૩ શંકરાચાર્યના તત્ત્વજ્ઞાનની વિસ્તૃત સમીક્ષા કરો. ૧૪
- 3 Criticize deeply about the Philosophy of શંકરાચાર્ય:. 14
- અથવા / OR**
- ૩ વેદાંતશાસ્ત્રમાં શંકરાચાર્યના પ્રદાન પર સવિસ્તર નોંધ લખો. ૧૪
- 3 Write a detailed note on contribution of શંકરાચાર્ય: to the 14
- વેદાન્તશાસ્ત્રમ્.
- ૪ શાંકરભાષ્ય અનુસાર ‘જન્માદ્યસ્ય યતઃ’ સૂત્રને સમજાવો. ૧૪
- 4 Explain sutra ‘જન્માદ્યસ્ય યતઃ’ as per શાંકરભાષ્યમ્. 14
- અથવા / OR**
- ૪ શાંકરભાષ્ય અનુસાર ‘તત્તુ સમન્વયાત્ ।’ સૂત્રને સમજાવો. ૧૪
- 4 Explain sutra ‘તત્તુ સમન્વયાત્ ।’ as per શાંકરભાષ્યમ્. 14
- ૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે પર સવિસ્તર નોંધ લખો : ૧૪
- 5 Write a detailed note on any **Two** of the following : 14
- (i) શંકરાચાર્યનું જીવન
- (i) Life of શંકરાચાર્ય:
- (ii) શંકરાચાર્યની ભાષ્યશૈલી
- (ii) भाष्यशैली of શંકરાચાર્ય:
- (iii) અધ્યાસ:
- (iv) આત્મા